

till: Obs special 27 maj 1996

krönikör: Hillevi Helmfrid

Alla har ansvar för jordens framtid — utom riksdag, regering, verk och departement ?

Agenda 21 är Riokonferensens handlingsprogram för hur vi ska komma till rätta med den globala fattigdoms- och miljökrisen. Agendan är en uppmaning till alla regeringsorgan, internationella organ, lokala myndigheter och privata organisationer att ta sitt ansvar för en hållbar samhällsutveckling.

Alla svenska kommuner har antagit utmaningen. Under flaggan "Lokal Agenda 21" satsar man på kretsloppsutbildning och på projekt som ska statuera positiva exempel. Agenda 21-samordnarnas uppgift är att försöka engagera och involvera människor i en långsiktig förändringsprocess.

Aldrig förr har väl så många människors kraft och kreativitet mobiliserats utifrån devisen "Tänk globalt och handla lokalt". Det inger hopp.

Man kan höra byråkrater vid Naturvårdsverk och Miljödepartement tala lyriskt om "underifrånperspektiv" och "deltagandeprocesser". Det lokala Agenda 21 arbetet lyfts stolt fram. Sverige är bäst i världen.

Och visst låter det bra med "underifrånperspektiv"! Medan dagisbarn och husmödrar lär sig allt om kompostering och resurshushållning kan gubbväldet fortsätta att investera våra skattemedel i en föråldrad framtidsvision som bygger på prognoser om ökad trafik, ökad energiförbrukning och ökad materiell konsumtion.

När kommer det kompletterande ovanifrånperspektivet i Agenda 21-arbetet? När ska Riksdag, Regering, Verk och Myndigheter börja med sin Agenda 21?

Förra året tillsatte regeringen en Nationell Agenda 21- kommitté.

Anmärkningsvärt nog fick kommittén inte i uppdrag att utarbeta den Nationella Agendan. Kommittén ska bara att följa och det lokala arbetet och författa en rapport till FNs generalförsamling.

Kommer denna rapport att ge en ärlig bild av Sverige idag? Kommer där stå:

- att vi varken tänker avveckla kärnkraft eller fossila bränslen?

- att vi investerar som aldrig förr i motorvägar vars kalkyler förutsätter att biltrafiken ska fortsätta att öka?
- att den nu föreslagna höjningen av koldioxidskatten för industrin inte ens når upp till 1992 års nivå?
- att Naturvårdsverkets uppföljning av nio miljömål visar att endast ett av målen uppfyllts så som Riksdagen beslutat?
- att den svenska energikommissionen struntade i överenskommelserna från Rio om minskad energianvändning ?

Före Riokonferensen 1992 pratades det mycket om att vi måste avvakta internationella överenskommelser i miljöarbetet. Om Sverige ensamt går före, förlorar landet i konkurrenskraft. Så löd argumentet som då systematiskt tillintetgjorde angelägna miljöåtgärder.

Efter Riokonferensen heter den nationella undanflykten istället "underifrånperspektiv" och "Lokal Agenda 21".

Jag undrar hur länge kommunernas Agenda 21-samordnare ska orka. Är det rimligt att omställningen till ett uthålligt samhälle ska vila på dem? De gör en beundransvärd insats men som riskerar att bli ihågkommen som ett tillfälligt jippo, såvida inte Agenda 21s uppmaning tas på allvar även på den nationella nivån i trafik-, energi-, arbetsmarknads- och finanspolitiken.